

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

La Șimleu.

Membrii societății pentru crearea unui fond de teatru național român se vor întruni Joi și Vineri în *adunare generală*, în orașelul Șimleul-Silvaniei.

Cu dragoste românească a fost învitată anul trecut adunarea generală din partea fraților sârgeni în mijlocul lor, și din pregătirile ce s'au făcut deducem, că cu brațe deschise va fi ea primită în Șimleul-Silvaniei. Și astfel aceste două zile vor fi prefăcute în adevărate zile de sărbătoare, de bucurie și mândrie națională, nu numai pentru cei prezenți la adunare, ci și pentru cei din depărtări, dar' cu inima și cu cugetul la adunare.

Astăzi, când toate terenurile de liberă mișcare ne sunt închise, vedem numai și înțelegem, cât de înțelepți și de prevădători au fost cei-ce s'au îngrijit, ca cel puțin terenul cultural să ne rămână deschis, și ca cel puțin sub titlul acesta să ne mai putem aduna împreună, pentru a chibzui împreună, ce e bun și folositoriu neamului nostru.

De aceea, vedem cum în timpul din urmă interesul, atât față de *Asociațiunea pentru cultura română și literatura poporului român* cât și față de *Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român*, a crescut în mod îmbucurătoriu.

În deosebi față de adunarea generală din estan a Societății din urmă se manifestă o interesare vie.

Pentru-că ea se va deosebi mult de adunările din trecut, dat fiind că nu va fi numai o simplă înregistrătoare a rapoartelor făcute, ci va avea să rezolveze o *problemă* foarte grea, anume: dacă societatea are să mai existe ca atare, sau are să se prefacă în altă societate, care din banii adunați să creeze teatrul național român.

Avem deplină încredere în înțelepciunea celor ce se vor întruni la Șimleu, și suntem convinși, că la rezolvarea acestei chestiuni de cea mai mare importanță se va ține cont de toate împrejurările, de toate greutățile, și

nu se va face nici un pas greșit sau precipitat, care ar pute să pericliteze poze interesele societății *existente*.

Și de altcum, adunarea de estan nu poate decide nimica *în merit*, decât numai atâta, că pentru deslegarea problemei află necesară convocarea unei adunări generale, *anume spre scopul acesta*.

Dar' poate-că chiar și cu aducerea unui astfel de conclud *s'ar mai pute aștepta*.

Să lăsăm însă treaba în grija înțelepciunii adunării însăși, care siguri suntem că *bun lucru va face*.

Dorind acesta și dorind din inimă, ca buna înțelegere să domnească între frații ce se vor aduna la Șimleu, salutăm cu căldură adunarea generală de estan a Societății cu o chemare atât de frumoasă, și implorăm darul de sus, pentru-ca lucrarea ce o va săvârși să fie spre binele și folosul neamului românesc.

Dorințe rusesci.

Presa rusescă a găsit o temă nouă de discutat, *revisuirea tratatului dela Berlin*, făcută prin o nouă conferență internațională, a cărei convocare e plănuită din partea Țarului.

Scopul este, ca modificarea tratatului dela Berlin să se facă în acel înțeles, ca atât *Macedonia*, cât și *Bosnia și Herțegovina*, să fie declarate de *provincii autonome*, puse sub suzeranitatea Sultanului. Va să zică, se intenționează o nouă împărțire teritorială în peninsula balcanică. Și o împărțire reclamată de interesele Rusiei, pentru-că dacă planul va succeda, Rusia se apropie foarte mult de realizarea vechiei sale politici.

E de remarcă, că inițiativa în chestia convocării unei conferențe internaționale, în scopul indicat, a fost luată din partea cunoscutei „*Societăți de binefacere slavă*”, care se zice că ar sta sub influința cercurilor înalte rusesci, și că în înțelegere cu ele ar fi luat hotărârile pe cari le vom reproduce mai la vale.

„*Societatea slavă de binefacere*” din Petersburg a ținut anume adunare generală la 24 Maiu 1901 în *Chiev*, și acolo s'a discutat chestia și s'au luat hotărârile necesare, cari au fost date publicității, pentru a se face propagandă pentru ideia sulevată, în cercurile cele mai largi.

Cu privire la *Macedonia*, hotărârea luată în adunare e următoarea:

— „Diplomația europeană nu vrea din diferite cauze să iee în mână *ceștiunea macedonă*; ea o ignoră și zice, că în Macedonia domnesc pace. E o mare greșală însă acesta din parte-i. Nouă Rușilor nu ne este permis a închide ochii în fața acestei teribile realități. *Cestiunea macedonă e pe deplin copleșită și pretinde rezolvare neamănată*, care mai ușor s'ar pute ajunge prin *intervenirea diplomației*, căci altfel se va produce o *răscolă generală*, a cărei urmare va fi un război fratricid între națiunile creștine, sau o nouă victorie a Turcilor, cum a fost nu de mult în Grecia, sau se va deschide *Austriei calea la cucerirea de teritoriu în peninsula-balcanică*. Din punct de vedere rusesci și peste tot slav, nu e de dorit nici primul, nici al doilea, nici al treilea cas. De aceea trebuie cu orice preț împedecată răscola în Macedonia și a se ajuta Macedonenilor în starea lor de azi. Cea mai bună modalitate pentru acesta este *convocarea unei conferențe internaționale în cestiunea modificării hotărârilor congresului din Berlin*. Cea mai nouă soluțiune a cestiunii macedonene este, ca *Macedonia să fie provincie autonomă sub suzeranitatea Sultanului*, cu *recunoșterea egalei îndreptățiri a tuturor naționalităților convicșuitoare*.”

Ear' referitor la *Bosnia și Herțegovina* societatea numită a luat hotărârea următoare:

— „Tratatul din Berlin nu stabilește termiul de timp al ocupațiunei, ci îl hotărăsește *provisor*, prin ceea ce se eschide chiar și gândul, că ar da *Austriei dreptul de a anexa Bosnia și Herțegovina* la imperiu. Ocupațiunea temporală nu poate fi schimbată în per-

petuă, *fără sancțiune internațională*. Ocupațiunea de 23 ani a fost de ajuns, ca în provinciile de odinioară turcești să se restabilească ordinea și liniștea. Dacă Austriacii și-au împlinit misiunea luată, *a sosit atunci timpul să lase în pace pe Bosniaci și Herțegovineni*, cari declară franc, că nu le trebuie un tutelat impus cu forța. Rușii au eșit din Bulgaria câțiva ani după congresul din Berlin, îndată-ce au încheiat organizarea nou înființatului principat bulgar. *Cu ce drept ar rămâne Austriacii fără termin în Bosnia și Herțegovina, unde nu i-a chemat nimeni?* Din cauza aceasta, cea mai nouă soluțiune a cestiunei bosniace este, ca *Bosnia și Herțegovina să fie prefăcute în provincie autonomă sub suzeranitatea Sultanului*, care de jure există și azi. Este adevărat, că și acesta aparține competenței unei conferențe internaționale. A se îngriji, ca acesta să aibă bun rezultat și a spune cuvântul care se tragă în cumpănă în favoarea nenorociților Bosniaci și Herțegovineni: *este dreptul și obligămintul strins al Rusiei*.”

E irelevant, dacă dorința *Societății slave*, de a se convoca o conferență internațională, pentru a decreta aceea-ce cere ea, se va împlini sau nu. Pentru-că un astfel de lucru dela mulți factori depinde, cari își vor avea și ei interesele lor, contrare intereselor Rusiei.

Dar' ce ne preocupă și ce trebuie să ne preocupe este cutezanța cu care cercurile politice rusesci, chemate și nechemate, pășesc tot mai pe față cu pretensiunile, planurile și aspirațiunile lor.

Semnul, că se simțesc tari.

Nu e mult decând un ziar rusesc ne spunea, că *Rusia nu mai poate lăsa Orientul în voia altuia*, pentru-că a sosit momentul în care cei chemați înțeleg, că *misiunea istorică a Rusiei e spre Constantinopol, nu în Peking*.

Și știm care e misiunea această istorică a Rusiei: *moștenirea statelor cari au aparținut sau mai aparțin imperiului turcesc*.

Și se nu credă nimeni că Rusia cu arma în mână va intra în moșteni-

FOIȘORA

Insușiri bune și rele
la poporul nostru.*)

de Ioachim Muntean.

Stimaților domn și frați! Onorat public ascultător!

Comuna Săcel, care, din *săticel* ce a fost, s'a ridicat în cursul veacurilor la rangul de *sat*, având azi chiar un anumit rol de conducere în cele politice administrative, — această comună, din fericire curat românească, ca și cele ce o împrejmuesc, poate fi mândră de cinstea ce i-s'a dat din prilejul acestei adunări generale a despărțământului nostru, ca să găzduiască timp de câteva ore în mijlocul ei flăcarea cărturării acestui ținut, o bună parte din ceea-ce împrejurimea are mai bun, mai ales, mai vrednic de respectat, întruindu-se aici cu toții în scopul de a împărștia câteva raze de lumină în popor și

*) Disertație ținută în 1/14 Iulie a. c. la adunarea cercuală a despărțământului V. (Seliște) al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român”, în Săcel.

în chipul acesta a împinge barem cu un pas înainte carul culturai noastre naționale românesce pe calea cea lungă, ba s'ar pute zice nesfârșită a progresului general.

În acest concert vesel de artiști-măiestri, mi-s'a dat și mie, mai micului între frați, un rol de diletant: să vă întretin adecă vre-o câteva minute cu un fel de disertație sau prelegere publică populară.

Urmând acestei onorifice însărcinări din punctul de privire al interesului local aș fi ales cu precădere spre scopul acesta ca obiect un capitol din trecutul mai îndepărtat al acestei comune, care ca și soțele ei vecine: Mag, Topârcea, Căcova, Sibiel, Vale, și alt. își va fi având negreșit istoria ei proprie destul de veche.

Accea însă nu ne este cunoscută, precum necunoscută a rămas până azi pentru publicul cel mare și istoria celorlalte comune din jur; căci nu s'a ivit încă între noi omul destoinic și gata să iee asupra-și sarcina grea și migăloasă de a scormoni prin pulberea arhivelor după documente, pe temeiul cărora — și cu cele-ce s'ar mai culege ca material întregitor din gura poporului — să se pōtă clădi edificiul istoric al singuraticelor comune românesce în formă de monografii.

În cât privește îndeosebi comunele aparținătoare scaunului de odinioară al *Seliștei* și al *Tălmaciului*, un material prețios și bun de exploatat ar oferi rotulul voluminos de acte folosit ore-când de advocații *Borcia* și *Răcușiu* în procesul ce l-au purtat cu 7 județe pentru regal.

Compatrioții nostri Sași stau în punctul acesta, ca și în multe alte privințe, mai bine de cât noi.

Nu ne prinde însă mirarea când știm, cum ei ca popor îngărdit cu privilegiu și ocrotit de puterea statului, au monopolizat sute de ani bunătățile pământului: în aer, pe apă și pe uscat; pe când bietul Român totdeauna nevoit a fost să trăiască „din seul lui”.

Dar' Sașii s'au și știut folosi de ocroteli cu îndatinata-le pricepere și prevedere. Izbânda lor pe toate terenurile: în economie, în cultură ca și în politică a fost și este asigurată și azi prin două împrejurări. 1. Că au conducători înțelepți și credincioși poporului. 2. Că poporul ascultă de ei.

Multe din comunele lor fruntașe, politice și bisericesci, având cu sute de ani înainte în fruntea lor bărbați harnici și luminați, posed azi arhive speciale cu docu-

mente vechi de mare însemnătate, dintre cari unele privitoare la un trecut foarte îndepărtat.

În o broșură edată la anul 1870 de preotul *David Krasser* din Apoldul-superior, conținând estrase din arhivele locale, se află capitole interesante referitoare la scaunul *Seliștei* și în special la comunele *Rod* și *Tilișca*.

Avis pentru cei-ce s'ar îndeletnici cu astfel de lucrări!

Adenca mea convingere în punctul acesta este: că e folositor pentru noi și deci să căutăm a ne face cunoscute cu trecutul, ca scoțind din el povești, curaj și voie de muncă, să ne știm croi înșine viitoriul. Dar' să nu întârziem; căci prezentul grabnic și luminos nu mai scuză acum nici întunecala, nici nepăsarea noastră.

„Ce poți face astăzi nu lasă pe mâne”. Că timpul tace și trece; de aceea el nu numai pentru Englezi, ci și pentru noi e bani.

Și încă ceva. Ceea-ce știm unii, dacă credem că e bun și de folos pentru obștea românească, să dăm publicității, ca să ajungă la cunoștința mulțimei. Astfel lăbind învătura vom înmulți talantul ce ni-s'a dat.

Puținul ceea-ce știm, — în cazul de față după istoriograful *Xenopol* — despre comuna

rea dorită. Nu. Rusia are astăzi cu totul altă politică de cucerire în Balcani, o politică — economică.

A fost vorba, nu de mult, că o mare bancă *ruso-franceză* se va înființa în București, cu un capital de 100 milioane, și cu filiale în Belgrad, Sofia, Cetinje, Ruscuc, Varna, etc., ceea-ce va avea de urmare firăscă, că toate piațele din Balcani vor fi concentrate în mâna Rusiei. Ear' din aceste legături financiare, comerciale și industriale, negreșit că se vor naște și altele: *legături de dependență politică*.

Așa va pune Rusia mâna pe orient.

Față cu această politică nouă a Rusiei le incumbă deci datoria celor interesați să vegheze, pentru a nu pute fi surprinși.

Congresul medical dela Londra.

Zilele trecute s'a ținut la Londra un congres medical, pentru combaterea tuberculozei.

Cei mai distinși medici din lume au luat parte la congres, ear' statele au trimis reprezentanți speciali pentru-ca să urmărească cu atențiune decurgerea congresului și să facă raport amănunțit despre cele auzite și esperiate.

Că congresului i-s'a dat atențiunea cea mai mare ce i-se putea da, dovedește împrejurarea, că a fost presidat de ducele de Cambridge, fratele regelui din Anglita.

Nici nu se putea altcum, când cunoscută este măsura în care bătute acest flagel al omenimei, pretutindenea în lume, așa că mai bine decât jumătate dintr-o morți la an, se stîng în urma acestei bôle cumplite, numită *tuberculoză* sau *oftică*.

Medicii au constatat, că nici ciuma și nici cholera n'ar pute secera atâtea vieți omenești, câte cad jertfă an de an acestei bôle, în contra căreia nu se găsește leac, deși doctori învățați și-au dat toate silințele să i găsească mijloce de combatere, — fără a pute ajunge însă la rezultate sigure.

Tot ce au putut face medicii până acuma este, că au aflat *bacilul* acestei bôle cumplite, și astfel e dată posibilitatea de a se afla și lecul; pentru-că cunoscându-se bôla în mod amănunțit, îi va afla cu timpul cineva și modul de combatere.

Cel mai de specialitate medic în ale bôlei acesteia e Dr. Koch din Berlin, despre care se vorbea într-o vreme că a descoperit leac sigur în contra tuberculozei, pe când de fapt n'a descoperit decât numai *bacilul* tuberculozei.

La congresul din Londra a luat parte și Dr. Koch; și ca unul care s'a ocupat mult cu bôla aceasta, a ținut și un discurs foarte important despre combaterea tuberculozei, luând de ajutor experiențele căpătate din combaterea cu succes a altor bôle periculoase și infecțioase, ca și tuberculoza.

Discursul Drului Koch a făcut mare senzație și întrîgă presa europeană îl consi-

deră drept eveniment al zilei, fiind-că celebrul profesor german a făcut, pe basa esperiențelor proprii, niște constatări de cea mai mare importanță, anume, că omul nu primesc tuberculoza dela animale atinse de tuberculoză, prin laptele și carnea consumată, ci numai dela om. Tuberculoza la animale e cu totul alta și la om earăși alta. Omul nu poate să o capete dela animal și nici animalul dela om.

Vom da în numărul viitor un scurt extras din memorabilul discurs al Drului Koch, care și-a exprimat firma convingere că *tuberculoza e curabilă*, dacă se iau din vreme măsuri severe de apărare.

Natural, că nu toți medicii întruniți în congres au primit în mod necondiționat părerile Drului Koch; din contră cei mai mulți s'au arătat a fi foarte îndoielnici, fiind-că esperiențele lor proprii i-au dus tocmai la rezultat contrar: la constatarea, că copiii mici primesc tuberculoza prin lapte, adică dela animale.

Părerile Drului Koch vor provoca deci încă multe critice din partea celor competenți, și se vor face încă multe încercări, pentru a se vedea dacă ele sunt acceptabile sau nu. Prin urmare chestiunea nu va fi rezolvată în timpul apropiat; dar' un pas s'a făcut înainte spre rezolvare, și deocamdată e destul și atîta.

Chestiuni școlare.

„Care este metoda cel mai bun pentru a desvolta în școlari simțul religios moral?“ *)

de D. A. Mosora, inv. în Seliște.

Înainte de a intra mai afund în meritul temei încredințate mie spre lucrare, mi permit a pune și după aceea a desluși următoarele importante întrebări:

1. Care este însemnătatea simțului religios-moral pentru omenime în general?
 2. Care este însemnătatea simțului religios-moral pentru poporul nostru român?
 3. În ce măsură a fost desvoltat el în trecut și în ce măsură se află el azi desvoltat la poporul nostru?
 4. Dacă a scăzut, cari sunt cauzele principale ale acestei scăderi?
- Am crezut, că ar fi imposibil a răspunde cu temeinicie la întrebarea „care este metoda cel mai bun pentru a desvolta în școlari simțul religios-moral“, până ce nu am cunosce cel puțin în liniamente generale răspunsurile dela întrebările de mai sus.

Acosta cu atât mai vîrtos ni-se impune, deoarece e de toți știut, că simțul religios-moral, legătura intimă dintr-o om și D-zeu, se sâdesce deja din casa părintescă. Și cum vom pute vorbi despre desvoltarea lui, a cărei menire este a școlei, fără ca mai întâiu să

*) Acosta disertațiune a fost cetită în conferința învățătorilor din districtul Sibiului în 14/26 Octombrie 1899, la care era de față și I. P. S. D. Arhiepiscop și Metropolit al nostru Ioan Metianu, care a dat espreziune deplinei Sale mulțămiri cu tractatul desfășurat. Conferința atât atunci cât și în anul viitor și-a exprimat dorința a se da publicității această disertațiune. Din mai multe cauze abia acum sunt în pozițiune a satisface dorinței colegilor mei. Autorul.

avem temeinice cunoștințe de cum și în ce măsură este el sădit? De folosul și însemnătatea lui.

Menit e de D-zeu perirei acel popor, în inimile căruia credința nu mai află pământ hrănitor, pentru care biserica numai însemnează nimic, ear' religiunea și dumnezeirea sunt povești.

Este acesta un adevăr vechiu, și istoria a lăsat omenimii triste pilde despre aceea că așa este! Unde temerea de D-zeu și alipirea către sfintele lui locașuri a slăbit ori s'a stins chiar de tot, acolo imoralitatea și sâlbătăcirea moravurilor se lătește, se întărește, și împinge cu putere tot mai mare pe povirnișul tuturor relelor ducătoare la perire, pe cei căzuți în vârtejul ei.

Ceea-ce se zice despre un popor se poate zice și despre întrîgă omenime.

Câte zeci ba sute chiar de popore, îndată ce în inima lor n'a mai sălășluit simțul religios-moral, acesta drojdie a credinței, au perit ori-cât de puternice ar fi fost ele.

Și iarăși, câte sute de popore cari au nutrit cu tărie în inimile lor simțul religios-moral, din cea mai inferioară micime a lor s'au ridicat la înălțimi mărețe.

Acosta este foarte explicabil, deoarece știut este că, numai flacăra religiunii are putere supranaturală d'a conduce pe om cu siguranță contra tuturor miseriilor ce întâlnesc în viața sa; stînsă odată acosta flacăra, omul merge din extrem în extrem până ce singur își face perirea.

Câtă vreme omul va avea așa zicînd pe D-zeu în inima sa, câtă vreme va avea cunoștințe sigure despre raportul ce există între el și D-zeu, până atunci numai 'și va cunosce el destinațiunea sa aici pe pământ.

Morala este germenul binelui și al virtuții, este inspiratorul tuturor ideilor și actelor cari pot apropia pe om de creatorul său, de ființa divină.

Științele cele mai înalte, instrucțiunea cea mai multilaterală nu poate conduce pe om la scopul pentru care este născut, dacă va neglija de-a și regula trăsurile inimei, și deoarece omul nu este făcut numai pentru el însuși, ci fiind el o ființă mai alăsa, un membru al unui corp din care trage vîdită avantagii, Creatorul l'a destinat a aduce la rîndul său un folos oșecare societății din care face parte. Nimic alt ceva nu este în stare de a face pe om să-și împlinescă naturalele funcțiuni ce-i impune poziția sa socială decât singura virtute care, precum am zis, e germele morale.

Virtutea procură omului gustul statorniciei și al puterniceii gloriei, inspirându-i iubire de patrie, lege și neam, povățuindu-l a prefera totdeauna binele public în locul celui particular și-a nu ceda nici considerațiunei, nici temerei, nici interesului, când este vorba d'a face un act drept.

Dreptatea, egalitatea și umanitatea sunt dar' adevăratele efecte ale actelor sale.

Tulpina moralei în care se adăpostesc germenul binelui și al virtuții este religiunea.

Sădită acosta tulpină în inima omului, dă naștere simțului religios-moral.

Săcel — cuvînt derivat din săticel — este, că acosta comună a estitat deja cu una, ori cu două sute de ani înainte de ivirea Ungurilor în țările acestea. Are deci o vechime de 12 până la 13 sute de ani, întemeiată fiind ca și Topârcea, Galeșul, Tilișca, Valea și altele pe timpul predominării elementului slavon, contopit mai în urmă și el, ca celelalte ce i-au permers, în cel românesc.

Faptul acesta ne poate sluji ca o nouă dovadă — pe lângă celelalte multe îndeobște cunoscute — despre trînicia și vinjoșia poporului nostru, care pe lângă toate asupririle și nedreptățile, ce a suferit în cursul veacurilor, n'a dat înapoi, nici n'a părăsit tărîmul de muncă și de luptă; ci unde el a împlîntat odată parul și s'a așezat, acolo a stat, s'a înmulțit și s'a întărit, mulțămînt însușirilor sale bune moștenite dela strămoșii sei, *Daci* și *Romani*, din a căror viață și trupină a ieșit.

Împrejurările atinse aici, cu cari de altcum ne place mult să ne mîndrim, cu vreme și fără de vreme, — deși sunt principioase desvoltării noastre etnice ca popor aparte, — totuși n'ar trebui să ne facă prea încredințuți în virtuțile moștenite, nici să ne orbescă într'atîta, ca să nu vedem pe lângă ele și scăderile cele multe, mari și mai mărunte,

cari după vremuri s'au încuibat în corpul nostru național și rod la rădăcina vieții lui.

Unele din aceste scăderi sunt înăscute, altele și-le-a însușit poporul nostru prin deprindere dela poporele cu cari a locuit împreună, ori strimtorat de împrejurările grele, în cari a trăit și constrîns de sôrtea crudă, ce neconținut l'a urmărit fiind tuturor în toate timpurile „nicovală sub ciocan“.

Tote însă sunt un fel de morb moral, deopotrivă păgubitor pentru suflet, ca și pentru trup, a căruia vindecare, ca ori-ce lucru bun, adevărat că nu se va pute face dintr-o dată, căci „cu încetul se face oțetul“.

Ea însă trebuie cu o zi mai curînd încercată; ear' încercarea se facă cu cumpănă și după un plan bine stabilit, dacă e să ne asigurăm rezultatul, la care ținim ca membri activi ai „Asociațiunei“ noastre culturale, de a regenera adică poporul.

Una din recerînțele de căpetenie este, ca mai întâiu de toate să ne cunoscem scăderile, apoi să aplicăm mijlocele de combatere, pentru tinerime în școlă, ear' pentru popor în biserică și la alte întruniri, cum e și cea de față.

Are Românul și însușiri bune de cari vom vorbi mai pe urmă. Acum însă ne vom

ocupa de partea cea rea din el, care e poate cea precumpănitore, ca descoperind rana, să putem încerca vindecarea ei.

Știm d'or' din biblie, că cele 7 vaci slabe au mîncat pe cele 7 grase și nu s'au săturat, și cele 7 spice gôle au înghițit pe cele 7 pline și nu s'au umplut.

Așa este și cu partea morală din om: *binele de multe-ori e biruit de rău*.

Să nu credeți însă, onoraților domni și frați, că vorbind de patimi urite și de slăbiciuni, aș voi d'or' să țințesc în d-văstră, nu, Dômnă feresce! — deși multe din ele își vor fi aflînd poate sălaș și în inimile noastre; — ci eu am înaintea ochilor grosul poporului nostru de pretutindenea, care în totalitatea lui suferă în adevăr de multe scăderi.

Unele din aceste sunt rele înăscute, altele sunt contractate, însușite în decursul vîecurilor.

Cele înăscute, ca și cele înrădăcinate ori prefăcute așa zicînd în a doua natură, sunt firesce mai greu de combătut. Insuși poporul zice, că „năravul din fire n'are le-cuire“, pe când despre „învăț“ zice, că are și „desvăț“.

Așa de pildă: cel-ce ține morțiș, că el fără rachiul nu poate mânca, — când nu avea

Simțul religios îndulcesce apoi ori-ce răutate, face să domnească pacea, ordinea, dreptatea și iubirea în sinul omenimei.

Cultura, ce e drept, încă face pe om accesibil pentru desfătările intelectuale, și l'abate dela lucruri ordinare, dar' dacă e lipsită de religiune și morală, apoi chiar cercul cel întîns al vederilor lui îl face nemulțămît cu starea sa, și unde ne duce acesta ne arată destul de învederat socialismul, nihilismul, anarchismul și desfrîul orașelor mari.

Lată în liniamente generale însemnătatea și folosul simțului religios-moral pentru omenime.

S'au găsit, este adevărat, nu numai ômeni ci chiar popore întregi, cari pe conta progreselor în cultură, civilizațiune și așa zicînd a științelor multilaterale au micșorat însemnătatea și folosul simțului religios moral. Următorii acelora se căsă amar și azi strigătul după religiune al lor e foarte puternic, și caracterele religiôse-morale atît de cautate sunt corbi albi.

Pentru poporul nostru român simțul religios moral mai are o însemnătate specială deosebit de mare.

Istoria ne spune că suntem descendenții aceluia popor care a stăpănit odinioară aprôpe întrîgă lume cunoscută pe atunci.

Suntem prin urmare din neam mare și puternic. Tot istoria ne spune însă și aceea, că acest neam mare s'a prăbușit chiar în urma nimicirii simțului religios-moral din inima lui.

Aduși pe aceste mărețe plaiuri, chiar în timpul cel mai înfloritor al poporului român, și recrutați fiind din poporul țeran din patria străbună, adică chiar din pătura cea mai curată, curînd după așezarea noastră aici am format un popor puternic, înzestrat cu cele mai nobile calități. (Va urma.)

Fondul de pensiuine.

Instrucțiune

pentru fondul de pensiuini al arhiepiscopiei gr-ort. române din Transilvania.

(Urmare.)

§. 33.

Defectuositatea spirituală și corporală a orfanilor cari nu-și pot asigura subsistența, se documentează prin atestat medical contrasemnat de oficiul protopresbiterial concernent, ear' starea materială prin adevărînță dela comitetul parochial, contrasemnat de parochul și oficiul protopresbiterial concernent, fiind subscriitorii acestor documente în solidum responsabili pentru autenticitatea actului cu drept de regres în cas de neadevăr.

§. 34.

Restituirea tacselor.

Dacă un membru al fondului de pensiuini ese din serviciu cu învoirea autorității bisericesci, i-se restituiesc tacsele anuale solvite, fără interese, nu însă și taca fundamentală; dacă însă ese din serviciu fără

ce bea, era și așa. Cu hotărîre nestrămutată și cu voință tare — unii zice că de „musai“ — toate se pot.

Să înșirăm acum din catalogul păcatelor noastre naționale unele din scăderile cele mai obicinuite, de cari zilnic ne împedecăm.

Românul e certăreț, dușmănos, zavistnic și pismos, și pare-că e bătaia lui Dzeu pe noi, că cu scăderile acestea ne întâlnim pretutindenea: în comună cât și la oraș, în colibă ca și în palat, în câmp, a casă, la tîrg, în birt, la adunări, ba până și în casa lui Dzeu, în biserică.

Paguba ce rezultă de aici pentru noi ca popor, nu se poate prețui. Unde s'a încuibat acest rău, acolo e vai și amar; că se cîrtă frate cu frate, se judecă vecin cu vecin, se mîncă om pe om. De binele comun nu-l dore capu pe nime; dar' și dacă unul, ori altul s'ar îngriji de binele obștesc, li-se pun îndată câte 10 inși în cale, ca să el zădărnicescă lucrarea.

De aceea și vedem cu multă întristare, că afacerile publice la noi nu dau înainte; de aceea vedem, cum pacea și liniștea fug — rămînînd în urma lor blăstemul și ruina. (Va urma.)

învoirea autorității bisericești, sau dacă trece la altă confesiune, din tacele solvite la fondul de pensii nu i-se restituie nimic, nici nu are drept la pensie.

§. 35.

Acordarea pensiunii.

Cererile pentru pensionare sunt a se instrui:

- a) cu atestat de botez;
- b) cu documentele despre continuitatea serviciului;
- c) cu libelul despre solvirile efectuate;
- d) cu atestat medical despre starea sănătății;
- e) cu atestat dela autoritatea imediată despre purtarea oficiului, și astfel instruite a se înainta la consistoriu prin superioritatea imediată a petentului.

Consistoriul supune pe suplicantele unei vizitări din partea comisiei sale esmise din plen, cu concursul a doi medici, carea imediat transpune la consistoriu protocolul despre expertisă, provădit cu opiniunea sa.

Membrii comisiei pentru vizitarea preoților, afară de medici, sunt de tagma preoțescă.

§. 36.

Spesele expertizei medicale satorite de consistoriu, le suportă petentele, având a le anticipa la consistoriu.

§. 37.

La cererea de pensionare a văduvei sau orfanilor sunt a se aceluia documente:

- a) extras matricular despre ziua, luna și anul casului de moarte;
- b) estrase de botez ale copiilor;
- c) document, că veduva aparține bisericei noastre greco-orientale;
- d) adeverință dela oficiul parochial, contrasemnata de oficiul protopresbiterial concernent, despre purtarea morală a văduvei, respective a orfanilor;
- e) libelul despre solvirile la fondul de pensii.

§. 38.

La satorirea pensiunii se numără numai ani întregi, lunile și zilele trecute se consideră în favorul fondului; ear' la liquidarea pensiunii deasemenea se i-au numai luni întregi, fracțiunile cad în favorul fondului. (Vă urma).

Revistă esternă

Meeting național polon. Duminecă s'a ținut în Zaczopane un mare meeting polon, în care redactorul Friedler ca raportor al adunării a vorbit pe larg despre năzuințele naționale ale Polonilor și despre nesuccesul acestor năzuințe. Vina pentru nesuccesul de până acum o aruncă deosebi asupra populației din Silesia, care nu are destul entuziasm pentru agitația națională.

Impăratul Napoleon V. „Pall Mall Gazette” din Londra publică nise destăinuiri cu greu de creșut. Spune adevărat, referitor la situația din Franța, că toate partidele reacționare s'au aliat în scopul răsturnării republicei. Bonapartistii, Orleanistii, naționalistii, etc., într-o conferință comună au făcut învoelă s'au proclamat împărat pe Ludovic Napoleon, care servește în armată rusă cu rang de colonel și e amic intim al țarului. „Pall Mall Gazette” susține a ști, că în 14 Septembrie, cu ocaziunea unei sărbători naționale, țarul va ridica pe prințul Napoleon la rang de general. Aderenții lui vor face din acest prilej mari demonstrații în favorul lui cu scop de a sonda opinia publică franceză și a pregăti proclamarea lui de împărat sub titlul Napoleon V. Entuziasmul poporului va fi susținut și prin bani, pe cari îi va pune la dispoziție contele Lur-Salces.

Războiul Burilor. Corespondentul din Bloemfontein al lui „Daily News” scrie că generalul De Wett și presidentul Steyn se află în apropiere de Vrededor. Preste nopți De Wett nu-și lasă n'ci odată ostenă la olaltă, ci împărțită în cete mitite o trimite în toate părțile, având să se întâlnească dimineața la loc dinainte fixat. Evident, că intenția Burilor e să se sloboadă tot mai mult spre sud. Burii cari mai sunt încă sub arme, sunt atât de pre-

cauți, încât urmărirea lor e aproape imposibilă. De altcunum numărul nu e mare.

O altă telegramă din Londra ddto 29 Iuliu spune următoarele:

În cercuri inițiate se ia la sigur, că dacă va succeda Burilor să mai susțină lupta încă și în luna Septembrie, atunci războiul mai poate dura încă un an întreg. Anume, în Septembrie trece erna, ear' ajunși odată în vară, Burilor nu le mai pasă, având atunci destul pascăut pe seama cailor și vitelor. Tocmai din acest motiv se dă zor din parte engleză pentru trimiterea de trupe călărețe odihnite, ca să vexeze și strângă pe Buri până nu vor mai fi în stare să reziste; ear' acesta numai până la Septembrie se poate, — dacă se poate!

Referitor la tactica războiului un general pensionat serie într-o toie militară următoarele:

Nici-când nu vom pute repune Burii total și nu i vom pute constringe să capituleze, dacă nu vom pune la dispoziția armatei cai tot așa de sprinteni cum sunt ai Burilor și dacă nu vom da asemenea rapiditate și simplitate operațiilor strategice, cum vedem la Buri.

Evident că trupele britice în colonia Cap sunt încă tot neputincioase și peste tot nu sunt capabile să împedecă mișcările trupelor lui Stefens și Kruitzinger.

Tot cu privire la situația din Africa o telegramă din Londra trimisă lui „Frankfurter Zeitung” spune, că lordul Kitchener la toamnă se va întorce a casă, având să fie înlocuit în Africa prin generalul Lyttleton.

Acăsta, dacă s'ar adevăra, ar fi de mare însemnătate, fiindcă tocmai acest Lyttleton într-o prelegere publică ținută despre viitorul și rezultatele războiului anglo-bur a opinat că numai pe cale pacifică poate fi terminat războiul în mod mulțumitoriu pentru Anglia.

NOUTĂȚI

Noi profesori seminariali. În ședința plenară extraordinară a consistoriului arhidieceșan, ținută azi (Miercuri), au fost aleși profesori la seminarul teologic-pedagogic, cu totalitatea voturilor concurenții Dr. Vasile Bologa, George Proca și Nicolae Vădășan, fiind considerați, dintr-o opt concurenți, numai cei cu diplomă.

Tot în ședința de azi s'a făcut și alegerea esactorului consistorial, fiind ales cu majoritate de voturi, concurentul Victor Fincu.

Prințesa Sofia. Duminecă s'a săvârșit în castelul din Conopist botezul fiicei moștenitorului Francisc Ferdinand; mititiceii i-s'a dat nume Sofia Maria Terezia Franciscă. Nașă i-a fost bunică-sa archiducesa Maria Terezia.

Posturi de notari. În cercurile notariale: Sinte, Batta, Zabalt și Dubesci sunt a se ocupa posturile de adjuncți-notari și totodată substituți de matriculanți. Dotația: în cercul Sinte și Batta e 1200 corone, ear' în celelalte două 1000 corone. Termin de concurs 6 August st. n. Petițiunile sunt a se înainta la protopretorul Aurel Popescu în Birchiș.

A dona escomunicare a lui Tolstoi. Metropolitul Antoniu din Petersburg a escomunicat de nou pe romancierul Leo Tolstoi. Escomunicarea e publicată în fôia oficială bisericească împreună cu motivarea. Într-o altă motive, metropolitul însăși următoarele: Contele Leo Tolstoi și-a publicat încă în April răspunsul la circulara sfântului sinod; în acest răspuns contele a fost destul de temerar într-o nega aserțiunea sfântului sinod, că biserica a făcut încercări pentru a-l readuce la calea adevărului. Partea pozitivă a răspunsului, aceea în care contele și desvôltă credința, numai cuprins de sentimentul de înfiorare și cu profundă compătimire o poate ceti cineva. Cele profesate de biserica creștină despre încarnățiunea lui Christos, despre răscumpărare și devinăta lui Christos, contele Tolstoi le numesc blasfemii și prin acăsta trage dungă peste întreg creștinismul. Când eu am cetit toate acestea și când am aflat că Tolstoi a declarat că dacă i-s'ar permite tipărirea scrierilor lui, „în curând n'ar mai rămâne din biserica ortodoxă nimic alta decât sdrențe”, m'a cuprins înfiorare pentru acest om nenorocit. Înaintea ochilor mei sufletesci mi-a apărut figura lui Iulian Apostatului, care voia să estirpeze de pe pământ învățătura despre Christos; a trebuit să cuget la sfârșitul oribil al lui și la rușinea

cu care l'a stigmatizat istoria. Inima mi-s'a strâns dureros la auzul acestei blasfemii a contelui. Despărțirea sa de Christos prin enunțarea, că recunoscerea divinității lui e blasfemie, e totodată și afurisirea sa proprie, e escomunicarea sa de la fața lui Dumnezeu.

Fie cine se-și platiască darea! Ministrul de finanțe a trimis circulari tuturor direcțiilor financiare, în care amintind că secerișul acuși va fi terminat pretutindenea și economii au modrul de a face parale, le provocă să încasseze cu totă strictețea dările și competențele erariale restante.

Bunică trăită în trei secol. În 25 Iuliu a răposat în comuna Iacobi (Bucovina) femeia Paraschiva a Luchi Iacoban în etate de 113 ani. A trăit 12 ani în secolul 18, 100 ani în secolul 19 și un an în secolul 20. Adevărată bunică!

Filoxera vișinelor. Locuitorilor din Keeskemét, vestiți cultivatori de pome, deja vr'o câțiva ani le era bătușă la ochi, ear' vișinii rodesc an de an tot mai puțin, ear' la urmă pomul se usucă. Au făcut în mai multe rânduri plânsore la comisariatul ministerial pentru pomicultura regnicolă, la propunerea căruia ministrul de agricultură a trimis anul trecut pe profesorul Dr. C. Schilbersky, ear' în anul acesta pe directorul Dr. I. Istvánffy al institutului de esperimentare, să cerceteze cauza. Acestia au opinat, de acord, că pustiirea vișinilor o cauzează ciuperca monilia, tot atât de periculoasă pentru vișini, cireși și pruni, cum e filoxera pentru viță. Monilia atacă mai întâiu florile vișinilor, apoi surceii și în fine se încheiează și în ramurii mai bătrâni. Asemenea face și cu cireșii și prunii. Dovadă, că un prun, de pildă, e atacat de monilia, e faptul că prunele se nroșesc înainte de vreme, și dacă clatinăm puțin pomul, fructele acestuia cad.

Deore-ce specialiștii nu sunt de acord cu opiniile în privința mijloacelor de apărare, ministrul a dispus scrierea unui îndreptar, provădit cu ilustrații colorate, pe care înainte de publicare l'a supune spre cenzurarea unei anchete de specialiști. Se semnalează însă de pe acum, că apărarea în contra acestei jivini, cât se poate ști din experiențele făcute în Germania și Franța, nu e tocmai ușoară.

Morte cumplită. Copila de trei ani a comerciantului I. Petz din Becicherecul-mare jucându-se la poartă, deodată s'a închis o aripă a porții isbită de vânt, și a sdrucit de tot trupșorul copilului. Când i-au alergat în ajutoriu căsenii, mititica era mortă deja.

Inecate în gheiser. În parcul Yellowstone din America de nord două domne au căzut în gheiser. În parcul național sunt adevărate gheiseri colosali, a căror împrejurime s'a format în glod ferbinte. D-na Zabriskie, soția unui medic renumit din Brooklyn preumblându-se prin parc cu fiica sa, s'a apropiat prea tare de gheiser și a lunecat în spre glod. Fiica sa s'a întins și o tragă îndrăgă, dar' a lunecat și dinsa, și ambele s'au confundat în glodul ferbinte. Cei din jurul lor au încercat să le scotă cadavrele, dar' nu li-a succedat.

(Despre acest „gheiser” „Enciclopedia Română” scrie următoarele: „Gheiserii sunt nise isvôră tisnitoare intermitente, ultime manifestări ale unei activități vulcanice. Cei mai mulți sunt adevărate izbucniri de gaz sulfuros amestecat cu o enormă cantitate de apă caldă sau în stare de vapor. Cele dintăiu emanațiuni gaiseriane au fost studiate în Islanda și de acolo și-au primit și numele. Cei mai renumiți sunt în Statele-Unite ale Americii, Parcul Național, din masivul eruptiv de la Yellowstone. Odată cu apa și gazele ies din gaiserii o serie de săruri, cari dau diverse aspecte orificiilor lor și îi împart grosso modo în gaiserii silicioși și gaiserii calcaroși, după materialul depus.”)

S'a pierdut un ceas de argint. Pe distanța: Dumbrava-strada Schewis-strada Cisanădiei s'a pierdut un ceas de argint guilogiat, cu lăntuș sport aurit. Afătorul e rugat a-l depune la administrația acestui ziar.

Petrecere de vară în Seliște. Reuniunea pompierilor voluntari din Seliște invită la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă, 4 August st. n., în „grădina pompierilor”. Venitul e destinat în favorul fondului reuniunii. Începutul la 1½ p. m. Ofertele marinimose se vor cuita publice.

Teatrul în Cohalm. Tinerimea română din Cohalm și jur invită la producțiunea declamatorie-teatrală următoarele: de dans, ce se va ține Duminecă, în 4 August n. în sala și pavilionul dela „Hotel Sore”. Începutul la 8 ore seara. În pauză „Călușierul”. Prețul de intrare: de familie 1 fl. 20 cr. Locul I. 60 cr. Locul II 40 cr. Locul III. 30 cr. Stat 20 cr. Venitul e destinat „Despărțământului XXVII. Cohalm”. Despre eventualele marinimose oferte se va da seamă pe cale publică și sunt a se

adresa cassariului Traian Suciu stud. filosofie Olt-Bogat p. u. Alșo-Răkos. Programul: I. „Nu te-ai priceput” poezie de G. Coșbuc, declamată de d-șora Valeria Maniu. II. „Quartett” esecutat de Ión Morariu, Teofil Roșca, Ilarie Enciu și George Tulbure. III. „Idil la țară,” comedie de Juin și Flerx, localizată de Maria Baiulescu. Rolurile vor fi ținute de d-șorele: Elvira și Silvia Sglimbea, Aurelia Brote și de domni: Aurel P. Bănuț, Traian Suciu, Ioan Morariu, Nicolae Buzea și George Tulbure. IV. „O anecdotă” de Th. Speranță, declam. de Nicolae Buzea.

Duel între băieți. În Cerignola (Italia) băiatul La Rango Mario (de zece ani) în cursul jocului de-a mingea s'a certat cu colegul său de școală Laserpi Rafael (de opt ani). Pentru aplanarea divergențelor, maimuțitul pe nebunii cei mari, au hotărât duel. Cu câteva ceasuri mai târziu cavaleria stăteau față în față, armați cu cuțite de mărime egală și asistați de patru secundanți care de care mai muce. Duelul a durat numai câteva minute: Laserpi Rafael a înțipit în peptul contrariului său cuțitul până la mâneru. Rănitul a fost dus a casă la părinți, de omeni chiamați în ajutoriu; ear' „eroul” a luat-o la fugă și s'a ascuns prin pădure, de frica pedepsei.

Vindecarea tusei măgăresci. Profesorul de medicină Dr. Teodor Zangger a inventat un leac escelent pentru vindecarea tusei măgăresci. Cu leacul acesta inventatorul a făcut experimențe la 100 băieți — cel mai mititel de două săptămâni, ear' cel mai mărșor de șase ani, și efectul a fost deplin mulțumitoriu, pe toți i-a vindecat. Cei mai mulți dintr-o mitite bolnavi se simțiau mai bine la douăzeci și patru ore după prima aplicare a leacului, ear' în timp de două-trei săptămâni s'au vindecat de tot. Leacul lui Zangger e chimin accidos hydrochloric, care dizolvat în apă și amestecat în lapte se dă bolnavului înainte de mâncare. Mărimea dozei depinde dela etatea bolnavului și de la stadiul bolii.

Știri mărunte. La 3 August n. se va ține în Timișoara congregație extraordinară. — Vaporul „Olga”, din negrija unui matroz ocupat în secția mașineriei a luat foc și a ars de tot în portul Eupatoria (Sevastopol). Au ars și cele 20.000 de ruble cari se aflau în cassa vaporului. — În Darda fiind zilele trecute viscol mare, doi lucrători s'au refugiat într-o jireadă de paie; fulgerul a lovit însă tocmai în jireada aceea și a aprins-o. Dintr-o cei doi omeni unul a rămas olog de partea dreaptă a trupului, atins fiind de fulger. — Săptămâna trecută vaporul Palnee al societății Lloyd a plecat din Fiume la Pireu cu 60 vagoane de tren, ear' eri vaporul Istria a plecat la Egipt cu părți constitutive de cupee în greutate de 30.000 de mări metriche. În August se vor speda la Bombay patru sute de vagoane. — La măieritea proprietarului I. Bărany din Püspökladány mașina de îmblătit a strivit pe veduța lui Andreiu Váradi, angajată ca lucrătoare. Au rămas după nenorocita cinci copilași. — M. Sa a trimis sultanului cadou doi armăsari albi din herghelia dela Kladub. — Azi se împlinește 52 ani dela mărtea poetului Petöfi care în lupta de la Sighișoara fusese străpuns de un cazac. — Ministrul de culte și instrucțiune publică a asemnat orașului Strigoni 3500 cor. ajutoriu de stat spre scopuri școlare.

Cărți și reviste.

Au apărut:

Anuarul IV al societății pentru crearea unui fond de teatru român, pe anul 1900—1901 (tipografia A. Murășianu, Brașov), format 8° mare, 124 pagine. Cuprinde: „Rămas bun”, cuvântul de adio dela societate al secretarului V. Goldiș, discursul de deschidere rostit de presidentul I. Vulcan la adunarea generală ținută în Abrud în anul 1900, „Catharza”, conferință populară, ținută de Dr. V. Brăneș la aceeași adunare, „Prima societate teatrală română ambulantă în Transilvania”, (cu tabloul membrilor societății) de Vasile Podobă, „Mișcarea teatrală la noi în anul 1900”, raport al secretarului societății, „Statutele și regulamentul afacerilor interne al societății române de diletanți Progresul în Făgăraș”, „Idei referitoare la înființarea teatrului nostru” de V. Goldiș; biografiile membrilor fondatori Dr. I. Hodoș, G. Secula, Dr. Lazar Petco, Emanuel Ungurean, Ștefan Antonescu, Basiliu Rațiu, Mihail Cirlea, Dr. L. Pop, Dr. Iancu Meșianu, Dr. N. Vecerde, Desider Borbola și Dr. Z. Chirtop, (cu portretele), și raportul comitetului societății făcut adunării generale din 1900.

Nr. 684/1901.

[146] 1—3

Concurs.

Pentru posturile învățătoresci vacante, mai jos notate din tractul Branului, se escrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și adevă:

1. *Codlea*, al 3-lea post învățătoresc cu salariu de 600 cor. și cortel în natură.
2. *Cristian*, al 2-lea post învățătoresc cu salariu de 600 cor. și cortel în natură.
3. *Holbav*, al 2-lea post cu salariu de 600 cor. și cortel.
4. *Simon*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor. și cortel.
5. *Moeciul-superior*, cu salariu de 600 cor. și cortel.
6. *Șirnea*, cu salariu de 600 cor. și cortel.
7. *Poiana-Merului*, al 3-lea post cu salariu de 600 cor. și cortel.
8. *Rășnov*, 4 posturi învățătoresci cu câte 600 cor. salariu, relut de cortel 80 cor. în bani gata și 3 stângini lemne în natură; precum și 12 cor. pentru 1/4 juger pământ.

Învățătorii din Rășnov în număr de 5 cu totul vor avea după hotărârea comitetului unul a instrui cântările în toate clasele, unul gimnastică, unul pomăritul, iar doi școala de repetițiune fără a pretinde altă remunerațiune.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi, au a-și trimite rugărilor lor instruite conform legii în termenul indicat subscrisului oficiu.

Se recomandă concurenților a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserica poporului spre a-și arăta dexteritatea în cântări, fiind cele mai multe posturi împreunate cu cantoratele.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Branului.

Zernești, 27 Iunie 1901.

Traian Mețian
protopresbiter.

Nr. 373.

[147] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parochia de clasa a treia *Totoiu*, se escrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cota B. pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiuni se pot primi dela comitetul parochial și dela subsemnatul oficiu protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile instruite conform legilor subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul indicat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserica spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Albei-Iulie în conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 13 Iuliu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Nr. 541

[144] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. *Bătrâna*. 2. *Roșcani*. 3. *Lăpușul inferior-Ohaba*. 4. *Teiu* - fie-care împreunat cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir natural și lemne de foc.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au să se prezente în o Duminecă sau sâmbătă în comunele respective spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, fiind-că aleșii său instituții sunt datori a cânta Dumineca și sâmbăta atât în strană cât și cu copii la liturgie.

Concurenții au a-și înainta rugărilor instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial al Dobrei.

Dobra, 12 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiterial gr. or.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 485/901

[136] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de paroh în parochia vacantă *Bălan*, protopresbiteratul Ungurașului, se escrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții își pot lua informațiuni dela comitetul parochial sau dela oficiul protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul indicat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Fizeș-Sânpetru, 8 Iunie, 1901.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 206

[141] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea vacantei parohiei gr. or. din *Corunca*, tractul protopresbiterial al Mureș-Oșorheiului, se escrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Informațiuni detaiate despre această parohie se pot lua dela comitetul parochial în fața locului și dela subsemnatul protopresbiter. Competenții și vor trimite cererile lor concursuale, instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiterial.

Mureș-Oșorhei, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mureș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetul parochial din Corunca.

Nicolau Maneguițiu
protopresbiter

Nr. 208

[139] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela următoarele școle din tractul protopresbiterial al M.-Oșorheiului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare și anume:

1. *Erdő-Sângeorgiu*. 2. *Gernesig*. 3. *Medesfalău*. 4. *Nasna*. 5. *Petea de câmpie*, fie-care cu salariu de câte 600 cor., și locuință în edificiul școlii.

Concurenții să se prezinte în vr'o Duminecă sau sâmbătă la biserică pentru a-și dovedi dexteritatea în cântări și tipic, căci cei aleși vor fi datori a ține strană și a instrui și pe elevi în cântările bisericesti.

Petițiunile se instruesc în înțelesul §-lui 60 al „Regulamentului pentru organizarea învățământului în școlile populare din 1895” și se adresează la subsemnatul oficiu protopresbiterial.

M.-Oșorhei, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al M.-Oșorheiului.

Nicolau Maneguițiu
protopresbiter

Nr. 130/901.

[143] 3—3

CONCURS

La școlile centrale gr. or. române din Brașov sunt de ocupat următoarele posturi vacante:

a) *La gimnasiu.*

1. Un post de profesor pentru catedra de filologie clasică.
2. Un post de profesor pentru catedra de latină și alt studiu grupat cu latina.
3. Un post de profesor pentru catedra de Istorie și alt studiu grupat cu Istoria.
4. Un post de profesor pentru catedra de Geografie și alt studiu grupat cu Geografia.
5. Un post de profesor pentru catedra de Magiară și Română (său Germană).

b) *La școala comercială.*

6. Un post de profesor pentru limba magiară și germană în combinație eventual cu franceza.

c) *La școlile primare.*

7. Patru posturi de învățători.
- Termenul de concurs pentru toate aceste posturi este 10 August v. c.

Toți concurenții vor adresa concursurile lor subsemnatei Eforii școlare însoțite de următoarele documente:

- a) că sunt români de religie gr. or.
- b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiunile lor civile;
- c) că sunt de constituție fizică firmă și deplin sănătoși;
- d) revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiunilor noastre bisericesti și școlare, precum și regulamentelor, ce sunt în vigoare;
- e) concurenții de sub 1—5 vor documenta calificațiunea profesorală completă, conform art. de lege XXX din 1883 său întru cât nu ar avea-o, să aibă cel puțin examen fundamental din specialitatea lor; preferiți vor fi cei cu calificațiune completă;
- f) concurenții de sub 6 vor documenta calificațiune conform regulamentului școlilor comerciale superioare din anul 1895;

g) concurenții de sub 7 vor documenta, că au depus examene de calificațiune învățătoresci cu calcul bun, că cunosc limba magiară și germană după recerință și că posed cunoscințe teoretice și practice din desenul liniar, din gimnastică și grădinar.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisoriu (prevădut în § 30 al legii de instrucțiune din 1883) salariu anual de 1800 cor., eără începând dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de 2400 cor., cuincuenții de 200 cor., bani de cuartir 400 cor., anual și drept de pensiune conform statutelor în vigoare la școlile noastre; pentru timpul serviciului ca profesor suplinitor 1600 cor., fără alte emolumente.

2. Pentru învățătorii suplenți salariu de 800 cor., anual, pentru învățătorii provisorii 1000 cor. anual, eără începând dela ocuparea definitivă a postului salariu de 1200 cor., anual, cinci cuincuenale a 120 cor., și bani de cuartir 240 cor., anual.

Brașov, din ședința Eforiei școlare ținută la 4/17 Iuliu v. 1901.

Eforia școlii centrale rom. ort. răsărit. Brașov.

Vasile Voina
președinte.

Arseniu Vlaicu
secretar.

Nr. 48—1901

[142] 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea posturilor învățătoresci din următoarele comune bisericesti din tractul Hunedorei cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român:

1. *Alun*, 2. *Batiz*, 3. *Boaș*, 4. *Cerșor*, 5. *Găunoasa*, 6. *Hașdeu-Dobâca*, 7. *Josani*, 8. *Lelșe*, 9. *Nădăștia-superioară*, 10. *Nandru-Vale*, 11. *Ruda*, 12. *Sâncraiu*, 13. *Hunedora*, 14. *Zlăști*.

Concurenții să știe cântările bisericesti și suplicile instruite conform legilor în vigoare să-le trimită subsemnatului oficiu în Hașeg.

Hașeg, 9 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiterial al Hunedorei.

Titu V. Gheaja
protopresb. comisariu consist.

Nr. 207.

[140] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante *Sân-ger* din tractul ppresbiterial al M.-Oșorheiului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea dotațiunei preoțesci din partea statului.

Concurenții și pot lua informațiuni mai ample la oficiul ppresbiterial și la comitetul parochial din localitate. Concursurile se instruesc în înțelesul §-lui 15 din „Regulamentul pentru parochii” și se adresează către oficiul ppresbiterial al tractului în termenul deschis.

Mureș-Oșorhei, 5 Iuliu 1901.

După înțelegere cu comitetul nostru parochial din Sân-ger.

Nicolau Maneguițiu
protopresbiter.

Orologe de părete și deșteptătoare dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă.

* Prețuri eftine, garanție conșciențioasă.

*

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni său de dame, aceeași calitate, cu capac dublu, 7 fl. 25 cr.

JULIUS ERŐS

SIBIU

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare deposit de orologe, juvaericele, aurării și argintării din Transilvania recomandă eftin și bun toate produsele ciasornicăriilor, juvaergiilor și opticeilor.

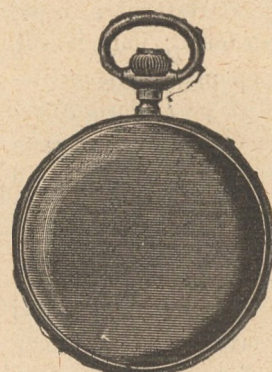
Potire, cruci, cădelnițe, candel pentru altar, etc., tacămuri și vase de masă cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și brățete cu său fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine.

[113] 4—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Același cu cutie de oțel oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela 1 fl. în sus. Lanțuri de aur veritabil dela 9 fl. în sus. Orologe deșteptătoare de nickel dela 1 fl. 60 cr. în sus. — Se trimite pe lângă rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat său se trimit banii înapoi.

Reparaturi de orologe se esecută bine și eftin.